

VATTENMYNDIGHETEN NORRA ÖSTERSJÖN

Sammanträde med vattendelegationen för Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt

Datum:

14 oktober 2020

Plats:

Västerås slott samt Skype

Närvarande:

Ledamöter:

Minoo Akhtarzand, ordförande (Landshövding)

Lennart Gladh

Lena Tilly

Göran Åström

Peder Eriksson

Anne-Li Fiskesjö

Ellinor Rindevall

Petter Ström

Annika Israelsson (del av mötet)

Förhindrade

Klas Lundbergh

Stefan Löfgren

Cathrin Bergenstråhle

Övriga:

Anna Linusson, Vattenmyndighetens kansli

Jenny Caruso (sekreterare), Vattenmyndighetens kansli

Malin Willför, Vattenmyndighetens kansli

Malin Pettersson, Vattenmyndighetens kansli

Teresia Wällstedt, Vattenmyndighetens kansli

Nazanin Mahmoudi, Vattenmyndighetens kansli

1. Ordförande öppnar mötet

Ordförande hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.

2. Justerare utses

Lennart Gladh utsågs att jämte ordföranden justera protokollet.

3. Godkännande av dagordningen

Dagordningen fastställdes enligt utskickat förslag.

4. Protokoll från föregående möte

Protokollet från föregående möte godkändes och lades till handlingarna.

5. Information från möte med vattenförvaltningens ledningsgrupp

Ordförande rapporterade från möte med vattenförvaltningens ledningsgrupp den 7 oktober. De fem landshövdingar som är ordförande för vattendelegationerna deltog liksom GD från HaV, GD från SGU och de fem vattenvårdsdirektörerna. Vattenmyndigheterna informerade om det pågående arbetet med att ta fram material inför samrådet. På mötet diskuterades också den nationella planen för omprövning av vattenkraft (NAP) och HaV informerade om sitt arbete med att utveckla ett ramverk för en hållbar vattenresursförvaltning. Det fördes diskussioner om hur det arbetet förhåller sig till vattendirektivet, som ju också är ett ramverk för vattenarbete.

6. Beslut om samråd

Anna Linusson gav en kort inledning till ärendet. Hon informerade om att fokus för redovisningarna på respektive punkt ligger på att beskriva de förändringar som har gjorts i samrådsmaterialet sedan den tidigare versionen som vattendelegationen fått ta del av. Några viktiga saker att beakta inför samrådet gicks igenom och förslag till beslutsformuleringar redovisades (se bild 4–6 respektive bild 8 i bilaga 1).

Viktigt att ha med sig är också att miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster som är påverkade av vattenkraft och ska omprövas enligt NAP kommer att samrådas senare. Detta beslutade vattendelegationen i mars 2020.

a. Förslag till åtgärdsprogram inklusive konsekvensanalys samt delförvaltningsplan med åtgärdsprogram mot vattenbrist och torka. Godkännande av MKB för ÅP.

Åtgärdsprogram

Teresia Wällstedt informerade om hur vattenmyndigheterna har arbetat vidare med åtgärdsprogrammet sedan föregående möte, vilka ändringar som har gjorts och vad som kvarstår.

Datum

2020-10-14

Dialogen med åtgärdsmyndigheter har gått bra. Det är bara ett fåtal åtgärder till centrala myndigheterna där vi inte helt har enats om åtgärdsformuleringar, se bild 11 i bilaga 1.

När det gäller länsstyrelser och kommuner har vattenmyndigheterna inte haft enskilda dialoger men däremot fått inspel via olika nätverk och referensgrupper, se bild 12 i bilaga 1.

Teresia Wällstedt gick igenom de ändringar som har gjorts i åtgärdsprogrammet sedan utskicket i juni, och vad som är kvar att komplettera innan samrådet startar. Se bild 13–17. Bland annat kan noteras att den åtgärd som tidigare hette HaV 1 (vägledning om vattenplanering) har strukits och att vattenmyndigheterna i stället kommer att få en roll i att vägleda länsstyrelser och kommuner. Konstaterades att det är en komplex uppgift som kräver resurser och kan bli svår att avgränsa.

Teresia Wällstedt informerade också om den miljökonsekvensbeskrivning av åtgärdsprogrammet som har tagits fram. Åtgärderna förväntas generellt medföra en positiv miljöpåverkan men genomförandet av vissa åtgärder kan under en kortare period ge en negativ miljöpåverkan. Ett exempel är sanering av förorenade områden då farliga ämnen kan spridas i miljön.

Delegationen diskuterade åtgärdsprogrammets innehåll och utformning. Det konstaterades att det är viktigt att tydliggöra hur olika åtgärder hänger ihop tidsmässigt (exv. vägledning från länsstyrelser till kommuner som sedan ska genomföra). Det vore bra om dessa "åtgärdskedjor" kunde illustreras på ett tydligare sätt. Kanske i ett eget avsnitt i ÅP? Kansliet hinner inte göra en sådan komplettering innan samrådsstart men tar med sig förslaget och utvecklar detta till slutversionen av ÅP.

Det fördes också en diskussion om vikten av att tydliggöra vilka åtgärder som är grundläggande och vilka som är kompletterande. Grundläggande åtgärder är, något förenklat, sådana som redan åligger ansvariga myndigheter att göra enligt annan lagstiftning. Kommunernas och länsstyrelsernas arbete med tillsyn av miljöfarliga verksamheter faller bland annat inom ramen för grundläggande åtgärder.

Konsekvensanalys

Malin Willför informerade om analysen av åtgärdsprogrammets samhällsekonomiska konsekvenser och visade översiktligt resultaten. Konsekvensanalysen fanns bara som grovt utkast vid utskicket i juni men vartefter åtgärdsprogrammet har blivit mer klart har beräkningar och analyser kunnat göras.

Den totala kostnaden för åtgärdsprogrammet under cykeln 2021–2027 beräknas till ca 24,5 miljarder kronor. Kostnaderna kan redovisas på många olika sätt: fördelat på grundläggande/kompletterande åtgärder, administrativa/fysiska åtgärder m.m., se bild 20–21 i bilaga 1. I konsekvensanalysen redovisas även kostnaderna per aktör, uppdelat i kostnader för administrativa åtgärder respektive fysiska åtgärder, se bild 22–23. Det är svårt att göra en direkt

Datum

2020-10-14

jämförelse av kostnaderna för ÅP 2016–2021 och ÅP 2021–2027 eftersom beräkningarna har gjorts på delvis olika sätt. En övergripande jämförelse visar dock att kostnaderna har minskat något, se bild 24.

Kostnadsanalysen visar att åtgärdsprogrammet innebär ett stort åtagande för många aktörer och att det finns ett finansieringsbehov inom flera områden, bland annat när det gäller tillsyn och prövning.

Malin Willför informerade om att det som visas i presentationen endast är ett urval av innehållet och hänvisade till rapporten för närmare förklaringar av hur beräkningar har gjorts, vad som ingår i olika kostnadsposter osv.

Det fördes en diskussion om konsekvensanalys och kostnader i delegationen. Det kommer att behövas mer resurser för att åtgärdsmyndigheterna ska kunna genomföra sina åtaganden. Detta behöver lyftas i budgetdialogen med Regeringskansliet. Det är myndigheternas ansvar att redovisa vilka resurser som behövs om målen ska nås. Konstaterades också att många kommuner har en stor genomförandeskuld när det gäller modernisering av VA-näten. De kostnaderna ingår dock inte i konsekvensanalysen, eftersom det är åtgärder som ligger utanför ÅP.

Delförvaltningsplan

Anna Linusson redogjorde för bakgrunden till varför vattenmyndigheten har valt att ta fram en delförvaltningsplan med fokus på vattenbrist och torka. Camilla Rivera informerade om delförvaltningsplanens upplägg och innehåll. Planen innehåller en generell beskrivning av effekterna av vattenbrist och torka, en redovisning av förhållandena i Norra Östersjöns vattendistrikt samt förslag på åtgärder riktade till centrala myndigheter och länsstyrelser.

Åtgärderna syftar till att gradvis minska risken för vattenbrist. I dagsläget är det svårt att bedöma var riskerna finns eftersom informationen om vattenuttag generellt sett är bristfällig. Det behövs mer övervakning för att få en bättre bild av riskerna. De förslag till åtgärder som tagits fram nu är därför av övergripande karaktär. För att ta fram mer specifika åtgärder krävs mer underlag.

Ett par av åtgärderna syftar till att hålla kvar vatten i landskapet. Jordbruksverket har en åtgärd riktad till sig som handlar om att ta bort markavvattningsanläggningar som inte behövs. Denna åtgärd diskuterades i delegationen. SMHI har gjort en översyn av hur jordbrukets markavvattning skulle påverka tillgången på vatten. Slutsatsen var att vattentillgången inte påverkas. Kansliet tar med sig denna information för vidare avstämning med SMHI.

Datum

2020-10-14

b. Förslag till miljö kvalitetsnormer, inklusive information om förtydligande utifrån HaV:s vägledning om fastställande av MKN.

Anna Linusson gav en kort inledning och därefter redovisade Nazanin Mahmoudi hur vattenmyndigheterna har arbetat vidare med miljö kvalitetsnormerna sedan utskicket i juni.

På mötet den 27 augusti redovisade Hannes Löfgren vilka ändringar som kanslierna planerade göra, baserat på synpunkter från vattendelegationerna. Dessa ändringar är nu genomförda. Vissa justeringar har gjorts i föreskriftstexten, se bild 38 i bilaga 1.ppt. Det handlar om redaktionella ändringar och uppdaterade definitioner av begrepp.

Nazanin Mahmoudi informerade också om att vattenmyndigheterna har valt att presentera miljö kvalitetsnormerna på ett lite annorlunda sätt än vad som anges i HaV:s vägledning. Syftet är att göra det lättare att tolka normerna, se bild 39–40.

c. Förslag till förvaltningsplan inklusive lokalt riktvärde för PFAS i Tullingeåsen

Jenny Caruso informerade om de ändringar och kompletteringar som har gjorts i förvaltningsplanen sedan den version som skickades i juni. Kansliet har uppdaterat dokumentet efter vattendelegationens synpunkter. Detta framförallt genom tillägg i kapitel 2 (Beskrivning av vattendistriktet), kapitel 5 (Vatten i ett förändrat klimat) och kapitel 10 (Vattenförvaltning 2021–2027). Kapitel 10 kommer att utvecklas ytterligare till slutversionen av FP.

I förvaltningsplanen redovisas metoder och resultat av arbetet med kartläggning av distriktets vattenförekomster. I kartlägningsarbetet ingår att vid behov ta fram lokala riktvärden, på det sätt som gjorts för PFAS summa 11 i Tullingeåsen, vilket har föredragits för delegationen på mötena den 17 juni och den 27 augusti. Det framtagna förslaget till riktvärde ingår i samrådet.

Anna Linusson informerade kort om hur vattenmyndigheterna kommer att informera om samrådet och hur det hittills har planerats kring samrådsmöten.

Efter kansliets redogörelser fattade vattendelegationen beslut enligt nedan:

Vattendelegationen beslutade att gå ut på samråd under perioden 1 november 2020 – 30 april 2021 med följande:

- *Förslag till Åtgärdsprogram 2021–2027 för Norra Östersjöns vattendistrikt*
- *Förslag till Miljö kvalitetsnormer för vatten 2021–2027 för Norra Östersjöns vattendistrikt*
- *Förslag till Förvaltningsplan 2021–2027 för Norra Östersjöns vattendistrikt*
- *Förslag till Delförvaltningsplan med åtgärdsprogram mot vattenbrist och torcka för Norra Östersjöns vattendistrikt*
- *Förslag till lokalt riktvärde för PFAS summa 11 i grundvattenförekomsten Tullingeåsen – Ekebyhov*

Vattendelegationen beslutar att godkänna upprättad miljö konsekvensbeskrivning för Åtgärdsprogram 2021–2027 för Norra Östersjöns vattendistrikt.

7. Information om regeringsuppdrag om vattenförekomstindelning

Malin Pettersson informerade om det regeringsuppdrag som vattenmyndigheterna har, vilket innebär att vattenmyndigheterna ska se över avgränsningen av ytvattenförekomster. Uppdraget ska slutredovisas den 21 december i år.

I uppdraget ingår bland annat att:

- säkerställa att det inte finns omotiverade skillnader i vattenförekomstindelningen mellan distrikten
- se till att indelningen inte motverkar möjligheterna att förklara ett vatten som kraftigt modifierat eller att använda undantag från den generella kravnivån när förutsättningarna för detta är uppfyllda

Se mer om uppdragets innehåll i bild 2 i bilaga 2.

Malin Pettersson redovisade hur vattenmyndigheterna har jobbat med uppdraget och vad som hittills har kommit fram, se bild 4–13 i bilaga 2. En slutsats är att indelningen av ytvattenförekomster behöver ses över så att den bättre följer HaV:s reviderade kartläggningsföreskrifter från 2017. Ändringen bör göras så att den kan tas i bruk vid inledningen av nästa vattenförvaltningscykel 2022.

8. Beslut om principer för vattenförekomstindelning

På mötet den 27 augusti gjorde Malin Pettersson en första redovisning av vattenmyndigheternas arbete med att ta fram principer för avgränsning av ytvattenförekomster inför nästa förvaltningscykel. De grundläggande principerna anges i HaV:s föreskrifter HVMFS 2017:20. Föreskrifterna ger dock utrymme för tolkning och för att få enhetliga kriterier inom och mellan vattendistrikt har vattenmyndigheterna tagit fram förslag på mer specificerade principer. Det handlar om att förtydliga hur vi tillämpar föreskrifterna.

Malin Petterson redovisade de fem principer kansliet önskar att vattendelegationen ska besluta om (se även bild 5–9 i bilaga 3):

- Princip 1: Grundläggande storlekskriterium för sjöar och vattendrag ska följas
- Princip 2: Ett sammanhängande hydrografiskt nätverk *är inte nödvändigt*
- Princip 3: Vattenförekomster ska om möjligt slås samman
- Princip 4: Vattenförekomster ska avgränsas med anledning av skillnader i statusklass och påverkan
- Princip 5: Små vatten avgränsas som vattenförekomster om det finns särskilda skäl

Malin Pettersson förklarade att även om vi inte har ett sammanhängande hydrografiskt nätverk i vattenförekomstindelningen så har vi det i det praktiska arbetet, exempelvis när vi arbetar med modelleringar.

Vattendelegationen fattade beslut enligt nedan:

Vattendelegationen beslutar att anta de fem principerna för indelning av ytvattenförekomster. Beslutet innebär att principerna blir vägledande för hur vattenmyndigheterna jobbar med revidering av ytvattenförekomstindelningen fortsättningsvis.

9. Aktuella frågor

Anna Linusson informerade om några frågor som är aktuella inom vattenarbetet just nu.

- HaV har påbörjat ett projekt med syfte att utveckla ett ramverk för en hållbar vattenresursförvaltning. Se mer information under punkt 5.
- Vattenmyndigheterna har skickat preliminär version av uppdrag till länsstyrelserna för arbete med vattenförvaltning 2021.
- Vi arbetar med att förbättra samarbetet mellan vattenmyndigheten och länsstyrelserna i distriktet. Bland annat har vi haft möte med "vattencheferna", dvs. beredningssekreterariats närmaste chefer. På mötet diskuterades samverkan samt erfarenhetsutbyte kring länsstyrelsernas arbete med åtgärdsprogrammet. Vi har också börjat ta fram digital utbildning för nyanställda inom vattenförvaltningen.
- Vattenmyndigheterna har påbörjat en processgenomlysning av vårt gemensamma arbete. Görs av extern konsult.
- Nationella prövningsplanen. De första omprövningarna enligt planen startar 2022. Arbetet har redan påbörjats inom de prövningsområden som ligger först i planen. Det verkar som att många verksamhetsutövare förväntar sig att de ska kunna ändra MKN under prövningen. Här finns risk för konflikter och låsningar, det måste komma ut tidig information om hur förutsättningarna ser ut.

10. Kommande möten

Årets sista möte är det nationella vattendelegationsmötet den 9 december. Bottenvikens vattendistrikt anordnar, mötet hålls via Skype. Möjlighet ges för vår delegation att delta från lokal på länsstyrelsen i Västerås. Vi har också tillfälle att ha ett separat möte med enbart Norra Östersjöns vattendelegation i anslutning till det nationella mötet, kl. 15-16.

Datum

2020-10-14

För 2021 planeras som utgångspunkt fyra möten. De fem vattenmyndigheterna synkroniserar sina möten tidsmässigt. Möten ska bokas in under nedanstående veckor, exakta datum är inte bestämda ännu:

- Vecka 7, 15–19 februari
- Vecka 24, 16–18 juni
- Vecka 42, 20 oktober
- Vecka 48, 1–3 december

11. Övriga frågor

Inga övriga frågor hade anmälts.

12. Mötet avslutas

Ordförande tackade deltagarna och kansliet för engagemanget och förklarade därefter mötet avslutat.

Justeras:

Minoo Akhtarzand (ordf.)

Lenart Gladh

Vid protokollet: Jenny Caruso

Bilagor:

Powerpointpresentationer från mötet samlade i bilaga 1–3.